

Газет 2001-йисан
ноябрдилай акъатзава

Эренлардин сес

РД - дин Докузпара райондин общественно - политический газет.
Общественно-политическая газета Докузпаринского района РД.

№27 (697) 8 - Июль, Арбе, 2015 - йис. Къимет "зур йис"-145 манат.

"Антитеррор, антинаркомания"

Сходар кыле фена

4-июлдиз Мискискарин хуьруьн майдандал жемат кIватI хъанвай. И сеферда ина нубатдин сход кыле физвай. Ам жемятдин хатасузвал хуьниз-террордин аксиниз ва наркоманиядин тIегъуьндин аксиниз талукъарнавайди тир. Ачух сходдал сифтегъан гаф гваз райондин ОМВД-дин начальник, полициядин подполковник И. Мусаев экъечIна. Вичин рахунра ада къейдна: - Гъуьрметлу Мискискарин хуьруьн агъалияр! Чи районда тахсиркарвилерин аксина женг гужлу авунин муралдалди хейлин мярекатар ва галай -галайвилин кIвалахар кыле тухванва. И серенжемрик кыл кутуналди халкъдин дружинадин членри ва къенепатан къуллугъдин работникри чкадин халкъдихъ галаз алакъа хвена, наркоманиядин ва террордин, амай тахсиркарвилерин аксина гъар йикъан женг гужлу ийизва. Ам жемятдин къатар и уяхвал ва гуьзчивал квадар тийизвайвилин ачух делил я. Гъавилай чи райондин хуьрера агъур нетижаар галай тахсиркарвилер саки авач. Полициядин работникри вири

кIвалах кар алай проектрин истемипунар кылиз акъудун патал тешкилзава. Алай йисан зур паюна къезил тахсиркарвилехъ галаз алакъалу 27 дуьшубуш ава. Полициядин серенжемрин учетда 52 кас гысабзава. Са Мискискарин хуьряй -48 кас. Абурун жергедай 15 кас, виликдай кар атIанвайбур я. Пияниская -11; руьгдин азардик начагъбур-8; диндин экстремистский хиле терефдарар авач. Винидихъ чешнедиз гъанвай сиягъдай, абурукай 2 кас яш тамам тахъанвайбур я. 486 кIвал полициядин работникрин

гуьзчивилик ква. 21 кIвал- инсанар амачиз, бушбур я. ЧуьнуьхгумбатIвилер аргу хъезвай дуьшубушарни ава...

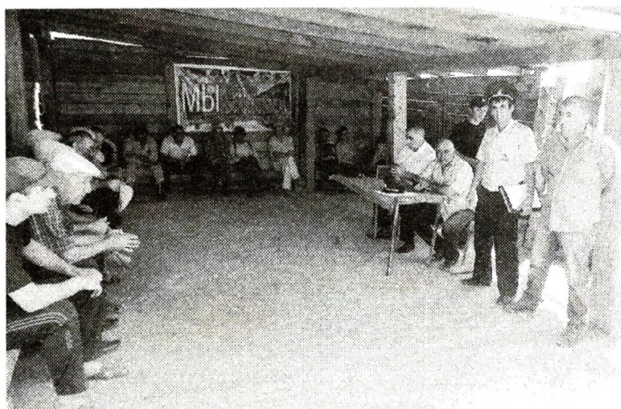
Мискискарин сходда хуьруьн участковый уполномоченный, полициядин ст. лейтенант Жафаров Играмидина хуьре чка аваз хъайи са бязи тахсиркарвилерин чешнеяр делилдиз гъана, хуьруьн жемятдин арада кIвалах тухузвай векилар тир И. Мирзоева, М. Примова, Б. Абдуллаева хуьруьн жегъилриз чIуру кIвалахрик кыл кутун тавун

патал тавакьу авуна, кьурхудик квай жегьил несилдин кьайгьуда гьар сад, вич кьайгьудар яз акъвазун важиблу тирдакай, лагъана.

Цийи-Каракуьре. 5-июлдин сятдин пудаз хуьруьн муниципалитетдин идарадин дегьлизда жмятдин иштиракчивал аваз сход кьиле фена. И мярекатдал Цийи-Каракуьредин участковый уполномоченный, полициядин ст.лейтенант Р. Керимова алай йисан 6 вацран вахтунда тухванвай кьвалахдин гьахь-гьисаб гана. Ада кьейд авурвал, и хуьре са бязи жегьилри пиянискавилихь ва угьривилихь галаз алакьалу тахсиркарвилериз чка ганва. Датгана ички ишлемешзавайбурун кьадар вад кас ава, хизандик кьал-макьал кутазвайбур – 4 кас ва маса делилар чешнедиз гъана. И. Мусаева кьейдна хьи, райондин амай хуьрерив гекьигаила, Цийи-Каракуьреда ва кьадим хуьре-Каракуьреда, тахсиркарвилерин рекъай гьалар хъсан я. «Цийи Каракуьре» СП-дин кьил Р. Алисултанова, хуьруьн агъали И. Алискерова жегьилрихь элкьвена насигатдин гафар лагъана. Абур чпи-чеп дуьз тухуниз, эдеб хуьниз талукьбур тир. Мярекатда участковый инспекторрин начальник В. Алиевани иштиракна.

Каракуьре: 5-июлдин юкьуз, пакаман сятдин цудаз Каракуьредани сход хъана. Ам сифте гаф рахуналди и хуьруьн уполномоченный инспектор, полициядин ст.лейтенант Р. Керимова ачухна. 6 вацра гьихьтин тахсиркарвилериз чка хъанватла, ада ачух делилар чешнедиз гъана. Кылиди кьачуртла, абур 3 дуьшуйш ава: угьривилин видеообращенияр

чуклурунин (экстремиствилин манадай) ва ичкибазвилай. «Каракуьре» хуьруьн МО-дин кьил Н. Гуьлагьмедова, полициядин начальник И. Мусаева, уполномоченный инспекторрин кьил В. Алиева ва масабур жегьилриз марифатлу хьуниз ва ийизвай кьвалахриз виликамаз килигун меслят кьалурна.

Материал чапдиз гьазурайбур –
Ш. ШАГЪБАЛАЕВ ва В. АГЪАМУРАДОВ я.

10-июль - Россиядин кьушунрин баркалладин Югь

Кефердин дяве

«Асланди регьбервал гузвай гьерерин кьушунди, гьамиша гьере регьбервал гузвай асланрин кьушундин винел гьалибвал кьазанмишда»...

Россиядин кьушунрин тарихда хейлин баркаллувилин йикъар ава. Абурукай сад 1709-йисуз Россияди Полтавадин кланик шведрин кьушунар кукьварай югь я.

XVIII асирдин сифте кылера,

император Сад лагъай Петрди регьбервал гузвай вахтунда Россиядин уьлкве гзаф гегьенш хъанвай. И члехи уьлкведиз, кьунши уьлквейри Чулав ва Балтикадин гьуьлерал гимияр хуьн кьадагъа

авунвай. Гьуьлериз рехь ачухун патал пачагь Иван Грозныйдин девирдани еке дявеяр тухвана. Амма Россиядивай гьуьлериз рехь ачухиз

хъанач. Россия хътин еке уьлкве вилик тухун патал, къецепатан уьлквейрихъ галаз алиш-веришдин ва экономикадин рекъай сих алакъяр кутунун чарасуз тир. Амма Шведрин уьлкведи Россиядиз Балтика гьуьлел экъечун къадагъа авунвай. А вахтунин Россиядин император I-Петрди вичин вилик эцигнавай килин месъла Балтика гьуьлуз рехъ акъудун тир. Ана агъавал ийизвай Швециядихъ, Европадаин сергъатра виридалайни гужлу флот авай. Гьелбетда, гужлу шведрин флотдихъ галаз даяведиз акъудай гимияр Россиядихъ авачир. Иниз гилигна Голландиядиз фена гимияр эцигунин кар чирна хтай 20 яшда авай император Петрди, 1692-йисуз Переяславъ уьрун верфда цийи къайдадин вад гими расна. 1693-йисуз ада Архангельск шегьрдин кьерехда мад са верфь (гимияр рас ийидай чка) эцигунин кваллахар башламишна. Гъа ик! гужлу флот тешкилнамаз, Россияди Швециядивай Балтикадин гьулелай рехъ гун т!алабна, амма шведрин 18 яшда авай пачагъ XII-Карла разивал ганач. И кар себеб яз, 1700-йисуз Кефердин даяе (Северная война) башламишна. 21йисан вахтунда къизгъин женгер кьиле фена.

Даяе башламишай 1700-йисуз Нарва шегьрдин къвалав фейи къизгъин ягъунра, Россия магълуб хъана. Россиядихъ даяе тухудай къуватар амачирди ашкара хъайи Швециядин пачагъди вичин къушунар Россиядин терефдар Польшадин уьлкве галайвал члугуна. А вахтунда император I-Петр гъак! акъвазнач. Ада гъамшлалугъ кардик жедай армия тешкилна. Цийиз тешкилнавай армия яракъдалди таъминарун патал, ракъун мяденрив девлетлу тир

Уралдин чилел тупар расдай (пушечно-литейный) заводар эцигун эмир гана. Са гъвеч!и муьгълетда Россиядин императорди, аскерралди ва яракъдалди къуватлу армия гъазурна.

1706-йисуз шведрин пачагъ XII-Карлди Польшадин уьлкведив рей гуз туна, ам элкъвена мад Урусатдин сергъатриз гъахъ хъува. А вахтунда Россиядин уьлкведи душмандиз ислягъвилин меслят къалурна. Амма пехъи хъанвай XII-Карлди вичин вилик эцигнавай ислягъвилин меслятдиз, даяедалди жаваб гана. 1709-йисан апрелдин вацра шведрин къушунар, къуд патай элкъвена сифте яд авай къубуди, ахпа накъвадин сенгерди, адан къулухъай меьгъун жугъунди къунвай Украинадин гъвеч!и шегьр тир Полтавадиз гъахъна. Пуд вацран мулатда женгер кьиле фена, амма шведрин къушунрив гъвеч!и Полтава шегьр къачуз хъанач. Россиядин императорди вичин къуватар вири сад авуна шведар кук!вардай план туьк!уьрна. 1709-йисан 27-июндин экуьнахъ Полтава шегьрдин къвалав гвай чуьлда

къизгъин женг башламишна. Россиядин императорди сик!реп хътин къуьруькдал (къекъез-къекъез фин) шведар алдатмишна, клева гъатдай рекъихъ тухвана къулухъай тупаралди ц!ай гана.

Гъа ик! 1709-йисан 10-июлдиз Полтавадин к!аник шведрин къушунар тергна. Къуватсуз хъайи XII-Карл Турциядиз катна. 1720-йисуз Гренгам островрин къвалав Россиядин флотди, шведрин даяедин гимиярни тергна. Фир-тефир чка дар хъайи шведрин пачагъ XII-Карл, Россияди эцигнавай икьарардиз муьт!уьгъ хъана, ислягъвилин терефдал атана. 1721-йисуз Россияди, Ништдат шегьрда Швециядихъ галаз ислягъвилин икьарар кут!уна, Лифляндия, Эстляндия, Ингерманландия (алай вахтунин Прибалтикадин уьлквейар) вахчуна, Балтикадин гьуьлел вичин агъавал малумарна ва вири патарихъай душман басмишна. I-Петрди гъам къураматдай, гъамни гьуьлерилай Европадаиз рехъ ачухна.

Эдуард ГЪАЖИБЕКОВ

Эдебиятдин йис

Шииратдин чешмейрив

XX лагъай асирдин 20-30-йисара чи шииратдиз атай бажарагълу шииррикай сад Абдул Муталибов я. Ада бегьерлуказ яхцурни цуд йисуз лезги эдебиятда зегъмет члугуна, чи руьгъдин хазинада вичин гел туна.

Барометрди гъавадин дегишвилер къалурзавайди хъиз, А. Муталибован яратмишунрай чаз XX лагъай асирдин лезги эдебиятдин гьерека, ана къезвай процессар (дегишвилер) хъсандиз акъваз. Абдул Муталибов 1906- йисуз

виликан Самур округдин (гилан Докъзпара район) Макъарин хуьре лежбер Муталибан хизанда дидедиз хъана. Шаирдин аял вахтар хайи хуьруьхъ ва Азербайджандихъ галаз

алакъалу я. Адан буба къураба яз Къуба патан хуьрера жуьреба-жуьре кIвалахар ийиз (лежбервал, фялевал) хейлин йисара къекъвенан. Гъвечи гада Абдулани бубадихъ галаз лап аялзамаз дуьньядин укIуь-цуру дадмишна, укIуьрдин «мектебра» кIелна. Шаирди вичи рикIел хкизайвал, алаз Къуба патан ашукри, абурун шиирри ва «туькьул» манийри зурба таъсирнай. Белки, гъавилай Абдул хчи гафунал, перишан манийрал, гуьгъуьнай ктабрал рикI алаз чIехи хъана жеди. А. Муталибован акъул балутъ жезвай йисар Дагъустанда инкIилабдин ва граждандявдин вакънаяр киле физвай вахтарал гъалтнай. Чи укIкведа Советрин гъукум тесникъ хъайидалай гуьгъуьнз лежбердин хиз укIуьрдин рекьер ачух жезва. Ада школа куьтягъайдалай гуьгъуьнз хуьрун Советдин исполкомдин секретарвиле кIвалахзава. Амма ктабрал рикI алай жегъил кIел-кхъин давамардай рекьерихъ къекъвезва.

ИкI, А. Муталибов КцIар шегъердин педагогический техникумдиз гъахъна. КIел куьтягъ хъайидалай къулухъ ада хейлин йисара муаллимвал ийизва. Сифтегъан школадин тежрибалу муаллим Азербайжан гъукуматдин университетдиз гъахъзава. Ам агалкъуиралди куьтягъна, Ахцегъ ва Докъузпара районрин хуьрера педагогвиле кIвалах давамарзава.

1951- йисалай пенсиядиз къведалди (1966- йис) Абдул Муталибова Дербентдин педучилищеда дидед чIалан ва литературадин тарсар гузва. УкIуьрдин эхиримжи къад йисуз ам анжах яратмишунрин кIвалахдал машгъул жезва. Бажарагълу шаир, ва фагъумлу критик Азиз Алема Абдул Муталибовакай икI лагъана: «Абдул Муталибов лезгийрин истеклу шаиррикай сад я. Ам, гъаькъьатда, вичин девирдин халкъдин шаир тир. Илгъамдин шивцел алаз ада цIийи заманадин важиблу гъар са мярекатда иштиракна ва Лезгистандин хуьрериз, суварин паяр хъиз, вичин рикIин нурур чукIурна». Абдул

Муталибов чранвай шаир яз майдандиз экъечIна. Ада Ватандикай, укIкведин ва хуьрун укIуьрда къвезвай дегишвилерикай ва маса месэлайрикай яратмишай шиирар: «Накъвар», «Акъвазмир», «Дагълара», «Мирзе Семендар халу» ва масабур къалуриз жеза. А. Муталибова чIалан устадрихъ элкьвена теснифай шииррикай сада икI кхъизва:

**Гъаькъьат дуьз кхъиз алахъ,
Дуьз рекъай гъич жемир патахъ,
Нубатдалди темаяр яхъ,
Акъуд къилиз са-сад, шаир!**

Ватан гъа жуван хуьрелай, райондилай, республикайдилай башламиш жезва. Хайи чилиз, накъвариз гъуьрметун – им Ватандиз гъуьрметун лагъай чIал я:

**Накъвар! Накъвар... зи чан хъиз за
Куь хатур лап винне къазва.
Нагагъ гишин хъайитIа, за
Куьн ризкъи хъиз, гъиле къазва.**

Шаирдиз накъвар, яни Ватан, чандилайни багъа я, сергъят авачир къван кIан я:

**За къвез зи чан гайитIани,
Куьн лап азиз накъвар я аз.
Зи сургъина хъайитIани,
Гъанаг-зи хуьр, Макъаря аз.**

Ватан вилин нени хъиз хвена кIандайди Абдул Муталибова Ватандин Чехи дяведин йисара яратмишай, къагъриманвиле манадин ялавлу эсера иллаки хъсандиз къалурнава. Чапхунчи душманди чи Ватандал бейхабардиз вегъей сифте йикъара, -27- июндиз А. Муталибова «Дидедиз» тIвар алай шиир чапдиз акъуднай. Шаирди вичин хушунлай

Ватан хуьз женгиниз физвай хчи дидедиз гъикI кьин къазватIа, къалурзава:

**Зи далудиз укIквемвиле
Лишан ягъ ви эрчIи гъилин.
За ваз къазва лап кIевн кьин:
Жеза ви хва игит, диде.**

Абдул Муталибова вич гъамиша халкъдин юкъва яшаминш хъайи, жемятдихъ галаз укIуь-цуру пай авур шаирди къейдзава:

**Мекъизвайлав за зи кавал вугана,
Заз шад хъана гъадаз чими хъайила.
Чимизвайдаз за гъиз къайи яд гана,
Заз лад гана къанихла ял хъвайила...**

Шаирди садра къур гъахълу рехъ-Ватандиз ва халкъдиз вафалувал – вичин эхиримжи нефесдал намуслудаказ хвена. Хайи халкъдинни шаирдин пак тIвар, девлетлу ирс са чIавузни рикIелай ракъурдач. Им чIалан устаддин, шаирдин къисметдин бахтлувал тупни бес?! Абдул Муталибов 1986- йисуз кечмиш хъана. Шаир Дербентдин сура кучуднава.

Шагъбала ШАГЪБАЛАЕВ

Погранкьуллугъди хабар гузва:

Докъуэпаравийриз малум тирвал, чи райондин кьуд хуэр сергьятрин зулуник акатзав. И сиягда авайбур Къалажух, Миграгъ-Къазмаяр, Къуруш, Къара-Куьре хуэрер я. Мал-хеб хуэз, векъ ягъиз, сурар-лусар кватлиз, гъуьрчез ва я маса кар аваз и хуэрерин агъалияр чуйлдиз филайла, кьанунди истемиззавайвал, талукъ тир ихтиярар хуэн герек я. Идалайни гъейри, паспорт ва я адан копия жував хъана кланзава. Эгер винидихъ кьейдनावай хуэрериз патахъай ксар хквез хъайитла, ахътин ксариз талукъ тир пропуск хуэн лазим я.

Хуэрерин сходрал, райондин ТВ-лай, прессадай хуэрерин агъалияр хабардарзаватлани, госсергьятрин месэлайрихъ галаз алакьалу кьуллугърин векилри кьейдзавайвал, агъалийри тахсиркарвилериз рехъ гузвай дуьшуьшар жезва. Паспорт жував гъаз хуэн рикелай алудна виже кьезвач. Акси дуьшуьшда, РФ-дин КоАП-дин 18.2 статьядал асаслу яз 500 манатдилал 1000 манатдал кьван жермеяр атлуз ва я мад сеферда тахсиркарвилериз рехъ тахгун патал виликамаз административный кьайдада чар гуда.

Къуруш, Къалажух, Миграгъ-Къазмаяр, Къара-Куьре хуэрерин агъалийриз пограничный зонализ гузвай пропуск, ихтиярар «РФ-дин государстводин сергьятдин

гъакъиндай» РФ-дин Федеральный закондал (01.04.1993-йисалай), «Пограничный режимдин кьайдаяр тескиьарунин гъакъиндай» Россиядин ФСБ-дин 515-нумрадин приказдал (15.10.2012-йисалай), «Пограничный режимдин кьайдайра Россиядин ФСБ-дин 515-нумрадин приказдалди тескиьарнавай дегишвилер тунин гъакъиндай» Россиядин ФСБ-дин 682-нумрадин приказдал (18.11.2015-йисалай) асаслу яз гузва.

Госсергьятдин шарцивай 5 километрдин мензилда авай хуэрерин агъалийрин паспорт (ксерокопия) ва ихтиярар хуэн бес жезватлани, винидихъ тиварар кунвай хуэрериз гъахъдай маса ксарив пропуск хуэн чарасуз я.

Пропуск кьачун патал, пограничный мулкариз гъахъдалди вилик РФ-дин ватандашри 1 варз виликамаз, кьечепатан уьлквейрин агъалийри 2 варз виликамаз паспортдин ксерокопияни галаз тайинарнавай чешнедин арза кхьин лазим я.

Мугъманвилериз, мехъерик ва я маса себебар аваз патахъай кьезвай и ва я маса ксариз пропуск гъазурун патал пограничный зонадик акатзавай агъалийривайни арза кхьиз жада. Пропуск са йисан муддатда ишлемишиз жадавал туькьурун герек я. Пропусклин вахт хкатайдалай кьулухъ ам 6 вацран артухариз хъжеда.

Къейдна кланда хъи, бейхабардиз атай дуьшуьшар себеб яз (инсан кьиникъ, багърийрин сагъламвал пис гъалда хуэн...) инсанриз пограничный зонализ физ клан хъайитла, абуруз регьятарзава, пропуск лагъайтла, са куьруь вахтунда туькьуьрзава.

Къалажух, Къара-Куьре, Къуруш, Миграгъ-Къазмаяр хуэрерин агъалияр чпин кьвалахариз чуйлдиз фидалди са варз вилик ихтиярар кьачун патал тайинарнавай чешнедалди арза кхьин лазим я. Арзадихъ анра жезвай ксарин тиварар авай сиягъни хъана кланда. (Фамилия, тивар, отчество, хъайи югъ, варз, йис, паспортдин серияни нумра ва ам мус. гъинай ганатла кьалурун лазим я.)

Агъалийриз гузвай и ихтиярар ругуд вацран вахтуналди я. Тайинарнавай чешнедин арзаяр квевай куьн яшамиз жезвай хуьруьн администрациядин кьиливай кьачуз жада.

Арза Ахъегъ хуьре авай кьуллугъдиз (пограничный застава), Къара-Куьре ва Къуруш хуьрера авай отделенийриз ва я хуьрерин администрациядин кьилерив вахкуз жада.

Курогъли ФЕРЗАЛИЕВ

Чилерин девлетар ахтармишуник пай кутуна

Эмирсултан Аваданович Наврузов 1879-йисуз Кара-Куьре хуьре лежбердин хизанда дидедиз хъана. Акъулдиз кьабил яш алуькьайла, ам са кап фу кьазанмишиз Баку шегъердин нафтгадин мяденриз фена, ана фялевиле, гуьгъуьнлай буругъар эгъведлай устадвиле кьвалахна. 1923-

йисуз Эмирсултан Дагъустандиз, адан Кьиблепатан сергьятра газ ва нафт хкулдай мяденар ахтармишиз рекъе твазва.

Геоологрин ахтармишунарлайбурун жергедик кваз Эмирсултан Авадановича Талгида, Избербашда, Хош-Мензилда, Дузлакда, Берикейда,

Огнида ва Дербентда кьвалахзава. 1932-1934- йисара «Дагхимгаздин» разведкадин начальник хъана.

1937-1941- йисара «ДагОгни» - шуьшедин чунар акъудзавай заводдин газдин отделда кьилин эгъуьнардай устадвиле кьвалахна.

Зегметдик ериш ва берекатлу ерияр кутазвай Э.А. Наврузов кве грамотадиз, хурудал алкјурдай знакдиз лайихлу хъана. 1935- йисуз адас сифтегъан вад йисан планар артухни адас тамамарунай «Мальчик» тІвар алай тайча багъишнай.

Уьмуьрдин эхиримжи йисара Эмирсултана Самурдин заготконтурдин управляющивиле, С.М. Кирован тІварунихъ галай колхоздин седридин заместителвиле кІвалахна. Э.А. Наврузов 1954-йисуз рагъметдиз фена.

Чи корр.

8 июля - Всероссийский день семьи, любви и верности

ПОЗДРАВЛЕНИЕ!

Коллектив ГБУ РД КЦСОН в МО «Докузпаринский район» поздравляет всех докузпаринцев с Всероссийским праздником – Днем семьи, любви и верности. Желает счастья, любви, благополучия здоровья, успехов и всего наилучшего каждой семье.

Рамазан варз – сив хуьнин варз

Мусурманриз йисан варцарикай виридалайни багъади, пак тир Рамазан варз я. Исламдин вал дестекдикай сад, Рамазан вацра сив хуьн я. Пак тир Къуръанда Аллагъди лугъузва (мапа): «Эй инанмиш хъанвайбур, квел кведалди авайбуруз хъиз, куь хивени сив хуьн тунва, белки куьн Аллагъди хъай кичедайбур хъайитІа» (Сура аль-Бакъара, 183-аят). Чаз Къуръандин аятдай аквазвайвал, Аллагъди чи хиве ферз яз сив хуьн тунва. Нагагъ Аллагъди хиве тунвай ферзер инкардайбур хъайитІа, ахътинбур диндай акъатзава. Мугъаммад Пайгъамбардин (салам ва салаватар хъуй адал) гъадисда лугъузва: «Рамазан - им Аллагъди инсанрин хиве тунвай сив хуьнин варз я. Адан гъакъиндай за квез вири тамамвилер агакъарнава. А варз тирвал сив хвейи гъар вуж хъайитІани, дидеди накъ хайи таза аял хъиз гунагърикай михъи хъжеда». Чаз якъин гъадисрай ва Къуръандин аятрай аквазвайвал, Аллагъди чи хиве Рамазандин сагъ са вацра сивер хуьн тунва.

Сив хуьзвай касдиз чарасуз герек тир шартІар:

1. Мусурман хуьн;
2. Яшар тамам хуьн;
3. Кыл-кылик хуьн;
4. Чан сагълам хуьн.

5. **Динегълияр патал:** вацран кылерикай ва аял хайидалай кьулукъ бедендикай хкатзавай чиркинрикай азал хуьн.

Сив хуьнин ферзер:

1. **Ниятавуи**

Ният, рагъ акІайдалай кьулукъ та экв малум жадалди авуртІа жада. Ам икІ ийида: «**Ният авуна за, зал**

ферз тир Рамазан вацран пакад юкъуз сив хуьниз Аллагъ патал». И вахтунда рикІивди ният авун ферз я, а гафар мецел акъудун Сунна.

2. **Сив хуьн чІурзавай крар тун**

Сив хвейи вахтунда инсандин бедендин вири текІвснар (япариз, нериз, сивиз ва мсб) шей финикай хвена кІанда. А вахтунда тІуьникай, хъуникай, пІапІрус чІугуникай ва маса шейэрикай пегъриз хъана кІанда. Гъуьл-пабвилин алакъайра хуьн, кьасухдай экъуьчун ва эркекда вичин гъайрай тум акъудун, сив хвейи вахтунда къадагъа я. И кІвалахар сив ахъай хъувурла, яни рагъ акІайдалай кьулукъ та экв жадалди ихтияр ава. ТахъайтІа, хвенвай сив чІур жезва. Пайгъамбардин (салам ва салаватар хъуй адал) гъадисда лугъузвайвал, *Рамазан вацран са юкъуз кьасухдай ахъа авур сив, уьмуьрлукъ сивер хвейитІани эвезиз хъжедач*. Гъавиляй, чна гъар сада нефсинихъ галаз женг тухвана Рамазан вацран гъар са юкъуз кьимет гана амална кІанда.

«Эгер сив хвенвай инсанди хатадай са вуч ятлани тлуртла, я тлуртла хьвайтла, кьуй ада вичин хвенвай сив давамар хувурай, дугьриданни ахьтин инсандиз Аллагьди тлуртла ва хьун ганва», - лугьзува Пайгьамбардин (салам ва салаватар хьуй адал) гьадисда.

Маса гьадисда лугьзува: «Кьунь ишф кмаз неъ, гьакьикьатда адак берекат ква». Сив хуьзвай инсанди экуьнахъ фад кьарагъна экуьнин куплунин азан гуз мукьва фу тлурна акьалтларун хьсан я. Сив, хишин куплунин азан гайидалай кьулухъ хурмадалди, я туштла целди ахъа хувурай.

Рамазандин вацра гзаф Кьурьан келна, садакьаяр пайна, хизандихъ галаз хьуьтуьлдаказ рафтарвиле хьана, багьрийрал кьил члутуна кьанда.

«Сив хвейидаз нянихъ ни тлурн гайитла, адаз Аллагьди са кьусни тлуртла тушиз гьадаз хьтин саваб кхьиди», - лугьзува Пайгьамбардин (салам ва салаватар хьуй адал) гьадисда. Амма им сив хуьмуьр лагъай члал туш. Сив хуьн, им Аллагьди чи хиве тунвай ферз я.

Пайгьамбардин (салам ва салаватар хьуй адал) гьадисда лугьзува: «Рамазан варз алуькьиз мукьва Женнетдин варар ачух жезва ва Жегьеннемин варар кевир жезва. Мусурманриз машат тагудайвал ва абур дуьз рекьелай алат тийидайвал ва вахтунда Аллагь Таалади шейтанар кутлунзава». Ихьтин кьетленвилер ганвай Аллагьдиз чна гьамиша шукур гьана кьанда. Амма гзаф вахтара Рамазан вацра, чеб мусурманар яз, амма сиве паллрус авай, ички хьанвай, рекьин кьерехда акьвазна семечкияр саралай ийиз, я туштла са вуч ятлани гирнагиз, хийирсуз ихтилатариз ва диндиз акси маса кьвалахрал машгулбур аквада. Ахьтинбур диндивай йикьалай-кьуз анжах яргъа жезва, ахиратни абурун бахтсузди жеда. Кьуй регимлу Аллагьди гьар садан рикл гьакьикьатдихъ ачухрай!

Пайгьамбарди (салам ва салаватар хьуй адал) вичин гьадисда лагъана: «Дугьриданни, сив хуьн – им вун гунагьрикайни цлаюникай хуьзвай далда я. Гьавилай, сив хуьзвай гьар сад эдебсуз гафар лугьуникай, гунагьар ва ахмакь амалар авуникай яргъа хьана кьанда. Эгер кьалар акьатна сив

хвенвайдаз экьуьгьунариз хлайитла, кьуй ада лугьурай: «За сив хвенва».

Гьадисдай аквазвайвал сив хвенвай инсанди гьарам шейэриз килигна кьандач, буш ихтилатар, тапарар, фитнеяр, яланчивилер, вективилер адаз хас туш. Эгер са гьихьтин ятлани ксар кьадагъа темайрикай рахаз хьайитла, гьерекатна абурун арадай экьечина кьанда. Гьилер ва кьвачер члур крар авуникай хвена кьанда. Эгер инсанди сив хуьдай вахтунда вичиз амай йикьарилар гзаф каш гун тийиз, экуьнахъ ва няниз алазни-алачиз тлурн неъ хьайитла, адаз сив хуьнай кьезвай суваб тлуртла жезва, ада вичин риклиз шейтан патал рак ачухзава. Са бязибур фаламаз чин холодильникар ва тлакар гьар жуьредин емишривни няметрив ачлурда, налугьди абур вичидуьньядин кашаз гьазурвал аквазвайбур я. Икл, гьелбетда виже кьведач.

Пайгьамбардин (салам ва салаватар хьуй адал) маса гьадисда лугьзува: «Пис амалар ва гафар тан тийизвайдаз, тлурн ва хьун туникай (сив хуьникай) игьтияжвал авач». Чаз малум тирвал, сив хуьнихъ галаз бедендин вири органар гьарам шейэррикай хвена кьанда. Гьадисда лугьзувайвал вад шейини сив хуьниз нетижа гузвач: тапарар, гьибат, бугьтан, тапан кьин кьун, гьашервилелди килигун. Яни сив хуьнин тамам кьиметлувал тлуртла жезва.

«Зи умматдиз Рамазан вацра, икьван гагьда хьайи умматриз тагай хьтин вад шей гана. Рамазандин сад лагъай ишфиз Аллагьди Вичин лугьариз килигзава, Аллагьди килигайди садрани жезадик жедач. Сив гвай касдин сивай кьезвай ни Аллагь Тааладин вилик мускусдин атирдалай хьсан я. Гьар са ишфиз ва юкьуз малаикри Аллагьдивай, инсанрин гунагьрилай гьил кьачун тлалабзава. Аллагьди Вичин лугьар патал Женнетдиз вич гьурчегара лагъана буйругьна. Рамазандин эхиримжи ишф алуькьайла, вичидан гунагьрилай Аллагьди гьил кьачузза», - лугьзува Пайгьамбардин (салам ва салаватар хьуй адал) гьадисда.

Сив гвай касдиз кьве шадвал

жезва – сив хкуддайла ва Аллагь Тааладихъ галаз гуьруьшмиш жедай члавуз. Аллагь Таалади хиве кьазвай пишкеш – им адахъ галаз гуьруьшмиш хуьн я. Муьмин патал и кар алан уьмуьрда виридалайни бахтлу декьикъа я.

Гьадисда лугьзува: «Эгер Аллагьдин лугьвариз Рамазан вацран вири лайхлувилерикай хабар хьанайтла, абур аз варз са йисан кьене давам хьана кьандай». Гьакьикьатда Пайгьамбар (салам ва салаватар хьуй адал) гьахьлу я.

Пак тир Кьурьанда Аллагьдин лугьзува (мана): «Кьун патал сив хуьн виридалайни хьсан амал я» (Сура аль-Бакъара, 184-аят). Аллагьди Вичин Ктабда виридалайни хьсан амал сив хуьн тирди тестикьарзава. Гьадисда лугьзувайвал, Адаман хьин хьсан гьар са амал Аллагьди цлуд сеферда артухарзава, амма сив хуьнай гузвай савкьат анжах Аллагьдиз чизва.

Рамазан вацраз гьурмет ва кваз кьан тийизвайбурукай Пайгьамбардин (салам ва салаватар хьуй адал) гьадисда лугьзува: «Жабраил малаикди заз лагъана: «Я Мугьаммад, Рамазан варз алуькьна гунагьрикай михь тахьанвай инсан, кьуй хушбахтвилерикай ва няметрикай азад хуьрай!» За жеваб гана: «Амин».

Маса гьадисда лугьзува: «Зун ксанвай вахтунда кьведа зун ахварай авудна кьакьан дагьдин кьанив тухвана ва лагъана: «Ахаж хуьхъ». Залагъана: «Жезвач». «Чна ваз кьумекда», - лагъана абур. А вахтунда абур зун дагьдин кукьвал хкажайла заз анал киче жедай гьараяр ван хьана. «Ибур вуч гьараяр я?» - жезуна за. «Абур Жегьеннемо авай азабрик квайбурун гьараяр я» - лагъана абур. Ахна заз хуькьвер пад хьанвай дамаррикай кьурсарна иви физвай инсанар кьалурна. «Абур вужар я?» - жезуна за. «Абур себеб авачиз сивер хуьн тавунвайбур я» - лагъана абур».

Краткое сообщение из сводок ОМВД

Ежемесячно проводится анализ расследованных уголовных дел по статистике. На территории района за 6 месяцев 2015 года совершено четыре преступления по линии незаконного оборота наркотиков, из которых три преступления совершены жителями с. Каладжух, а четвертое преступление совершено жителем с. Микрахказмалар, которое также связано с жителем с. Каладжух. Вызывает обеспокоенность безразличия актива села в данном направлении. В установлении и выявлении лиц, занимающихся распространением наркотикосодержащих средств правоохранительным органам должны способствовать население района и особенно активы сел.

Профилактика, пресечение и предупреждение преступлений и правонарушений - гражданский долг каждого добропорядочного гражданина.

М. КРЫМОВ, дознаватель
ОМВД РФ по Докузпаринскому району, майор полиции.

Миграгърин юкъван школадин муаллимдин коллективди
Генджалиев Гуьлбала муаллимдиз играми вах
Мамедкеримова Гуьлжарият Умудовна
рагъметдиз финихъ галаз алакълу яз бапсагълугъвал гузва.

Миграгърин юкъван школадин муаллимдин коллективди
Гересва Мариана Наримановнадиз играми вах
Агаметова Гуьлнара Наримановна
рагъметдиз финихъ галаз алакълу яз бапсагълугъвал гузва.

МАЛУМАТ!

Гуьрметлу районгълияр!
«Эренлардин сес» газетдин коллективдин иштиракчивал аваз, Ватандин Чехи (1941-1945) даяедин иштиракчияр хъайи докълупаравийрикай, абурун жеггерин рекьерикай ктаб акъудун фикирда ава. Дугъри я, чи райондин хуьрера кьилдин ксарин умуьрдин ва даяедин чукариз талукъ документар кваллин архивра хуьзва. Чи фикир садни хкуд тавуна, ктабда гъатун я. Талабзава ветеранрикай авай документар «ЭС» газетдин кьилин редактор Эдуард Гъажигеовал агакъларун. Чна вилив хуьзва!

Скорая помощь ЦРБ Докузпаринского района
тел. 88726903000

«ГОЛОС ЭРЕНЛАРА»

2001-йисан
ноябрдиль айкьатзава

Тешиклиди:
Докълупара райондин
администрация,
Дагълустан Республика

Учредитель:
Администрация Докузпаринского
района, Республика Дагестан

Кьилин редактор:
Э.А.ГЪАЖИБЕКОВ

Жавабдар секретарь:
А.Э. ЭМИРСУЛТАНОВ

Хусуи корреспондентар:
Ш.О. ШАГЪБАЛАЕВ
К.Н.ФЕРЗАЛИЕВ
В.С.АГЪАМУРАДОВ

Верстка аурди
А.Э. ЭМИРСУЛТАНОВ

Чандиз вахкай вахт: 14:00

Чапзавай вахт - 17:00

Тираж 1200

Редакциядинни макъалайрин авторрин фикирар сад тахъун мумкин я. Макъалайрин делирин дуьзвилил паталхъай жаваб авторри чпи гуда. Макъалайриз рецензия гузвач ва абур элкьвена вахкузвач. Мадни, чпин макъалайра дегишвилер тунал, кьилер дегишарунал рази тушир мухбиривай чна абур редакциядиз ракъур тавун талабзава.

Газета зарегистрирована
Управлением Федеральной
службы по надзору в сфере связи,
информационных технологий и
массовых коммуникаций по
Республике Дагестан

Регистрационный
номер ПИ №ТУ5 - 00256
от 14 июня 2013 г.

Редакциядин,
издательстводин ва
типографиядин адрес:

368750, Докълупара
район, Усуьгъчай хуьр,
тел.8 (8269) 22-345
e-mail: erenlar2001@mail.ru